

2021 DEC 23.

Alkotmánybíróság *Az írat elektronikus íratról készített másolat*

13.

Az első fokon eljáró bíróság, a Fővárosi Törvényszék útján, elektronikus úton

Tisztelt Alkotmánybíróság!

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 76.	
FÓLAJSTROMSZÁM KEZDŐIRATON:.....	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett: 2021 DEC 23.	
PÉLDÁNY:.....IV:.....	
MELLÉKLET:.....KÖZTÜK:.....	
FÓLAJSTROMSZÁM: UTÓIRATON:.....	ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
Ügyszám: IV/00158-0/2022	
Érkezett: 2022 JAN 17.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 6 db	4

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a *Fővárosi Ítéltábla* Törvényszék 8.Pf.20.559/2021/5.sz. jogerős ítélete jóváhagyta a Fővárosi Törvényszék 3/B.P.23.692/2020/5.sz. alatti első fokú ítélete alaptörvényellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően az(oka)t semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A [redacted] alkotta meg [redacted] Színház előtere egész falát beterítő, nemzedékek által látott mozaikját mint iparművészeti alkotást („Mű”), amely Magyarország legnagyobb beltéri műalkotásának nevezhető.

A Mű a Fővárosi Önkormányzat tulajdonát képezi.

A [redacted] Színházat [redacted] bérli játszóhelyként a Fővárosi Önkormányzattól.

A [redacted] nem tulajdonosa a Műnek, semmiféle jogot nem gyakorolhat felette.

A szerzői jog védte művet 2009-ben egy, [REDACTED] akkori vezetősége új koncepciója jegyében – a tulajdonos írásbeli hozzájárulása nélkül, önhatalmúlag – lefedette olyan módon, hogy a Művet az új, engedély nélkül létrehozott (magában is műnek számító) felület tartó- és támaszfelületeként használták, azt csavarokkal, távtartókkal, kapcsokkal (ahogyan a gipszkartonokat egy meglévő falhoz rögzítik, olyan módon) és egyéb, a Mű felületét és a mozaikdarabokat sértő módon terhelték, roncsolták.

Ezzel a Művet megcsonkították és csorbították egyfelől azzal, hogy eltakarták, másfelől azzal, hogy számtalan mozaikdarabot széttörtek, elpusztítottak.

Ez pusztítás - hiszen egyetlen olyan építési mód sem ismert, amely által a tartófalaként használt Mű elé rakott fa- és gipszkartonból épített falat önmagában, a Művel való mechanikai kapcsolat kialakítása nélkül megtartaná – mindenféle konkrét ismeret nélkül is józám ésszel felmérhető és felismerhető.

A felperes/kérelmező a Képzőművészeti Lektorátustól kért szakvéleményt, amelyben az új fal azonnali lebontását javasolták.

A [REDACTED] azonban semmit nem tett, a Fővárosi Önkormányzat pedig még annál is kevesebbet, és önként nem is mutatkoztak hajlandónak arra, hogy a szerzői jogokat respektálják.

Ezért fordult felperes/kérelmező a Fővárosi Törvényszékhez, mégpedig két kereseti kérelemmel.

Az elsőben kérte annak megállapítását, hogy a Mű alperesi Fővárosi Önkormányzat által sohasem engedélyezett [REDACTED] végrehajtotta eltakarásával megsértettek a felperes/kérelmező által gyakorolt szerzői jogokat.

A másodikkal pedig annak megállapítását kértük, hogy a Műhöz való mechanikai erősítés miatt a Mű egésze fizikailag is megsérült és ennek következtében a szerzői jogok (a Mű csorbíthatatlanságának elve) önmagában megsérült.

A második kereseti kérelem elbírálásához - noha, mint említettük, az bárki számára nyilvánvaló lehet, hogy a két fal egymáshoz illesztése milyen módon mehet végbe és hogy az a Műben szükségszerű károkat okoz - a Művet eltakaró falsíkok megtervezőjénél [REDACTED] építésznek tanukénti meghallgatását kértük.

A Fővárosi Önkormányzat, amely nem adta tulajdonosi hozzájárulását a Mű eltakarásához, azzal védekezett, hogy neki mint tulajdonosnak joga volt arra, hogy az új ízlésnek megfelelően átalakíttassa a [REDACTED] Színház előterét.

Ennek körében a Művet következetesen támfalnak nevezte és hivatkozott a BH 427.2005. szám alatt közzétett határozatra, amely az építészeti alkotások (és nem az iparművészeti) tervezőinek szerzői jogai és a tulajdonosok jogainak gyakorlásáról rendelkezett.

Ezt terjesztette ki a Fővárosi Törvényszék is aztán, elfogadva a Fővárosi Önkormányzat érveit, a Műre, amely - hangsúlyozni kívánjuk - iparművészeti alkotás és nem építészeti tervező által készített mű.

Éppen ezért az az ítéleti megállapítás, hogy az építmény részének tekintendő, mint valami beton- vagy téglafal, nem elfogadható.

A felperes/kérelmező ezt mindig is vitatta. Ha építményrész is lenne, akkor is a Mű nem tartóeleme, hanem díszítő - iparművészeti alkotás önmagában, amelynek egy összefüggő falfelületen van az épített helye.

Ha abban az értelemben vesszük az műalkotások és az épületek viszonyát, ahogyan a bíróságok, akkor a beltéri önálló képző- és iparművészeti munkák önállósága nem létezik, így védelme sem.

Az ítélet megállapítása szerint: „Az alperes tulajdonosi érdeke a nem vitatott peradatok szerint az volt, hogy az épület rendeltetésszerű és balesetmentes használatát biztosítsa.” De nem ez volt az átépítés célja, hanem új esztétikai minőség teremtése, vagyis a tényállás nem felel meg az előadottnak.

A rendeltetészerűséget három évtizedig biztosítottak, Mű nem esett le, nem okozott kárt senkiben, ott van, ahová szánták és tették. Rendeltetészerűen használódott.

A balesetmentesség tekintetében sem merült fel semmilyen korábbi eset vagy körülmény, amely egy falsíkban levő mozaik baleset-okozásáról szólt volna.

Tehát nem ez a hamis és semmilyen bizonyítékkal nem igazolt cél vezette a [REDACTED] hanem - amiként az iratok között található anyagok mutatják - [REDACTED] [REDACTED] mászt akaró szépészeti beavatkozása volt az átalakítás.

A második kereseti kérelmet is – anélkül, hogy a tanúvallomásra sor került volna és a Fővárosi Törvényszék feltárta volna a tényállást – elutasította, mint az ítélet indoklásában kifejtették: a bíróság nem tartotta szükségesnek a tanú meghallgatását. Hogy miért, arra választ nem kapott senki az ítélet indoklásában.

A bíróság álláspontja szerint - amely nem mérte össze a a BH 427.2005. szám alatt közzétett határozat szerint a két egyetemes jogosultságot, eleve erősebbnek tekintette a tulajdonosságot - a Mű eltakarása önmagában jog arra is, hogy az eltakarást létrehozó falrendszer felhasználhassa a Művet támfalként, azt súlyosan rongálhassa.

Ahogy ezt a jogerős ítélet megfogalmazta:

„Helyesen állapította meg azt is a törvényszék, hogy a burkolat eltakarásának technológiája nem bír relevanciával, ahogy a műalkotás ennek során esetlegesen bekövetkezett sérülései sem, mivel az alperes a tulajdonosi jogok gyakorlása során akár teljesen el is távolíthatta volna a perbeli mozaik-burkolatot a fentiek szerint, ehelyett azonban a legkisebb, és visszafordítható beavatkozás mellett döntött.”

Ennek az álláspontnak adott helyt tehát a Fővárosi Ítéltábla is, amely szerint szerzői jog által védett műalkotását le is rombolhatta volna (!) alperes, ehelyett csak kampókkal, távtartókkal és egyéb módon tovább rongálta.

Vagyis a bíróság szerint a tulajdonos - amely, a bíróságok által rögzítettekkel ellentétben nem maga végezte el a munkát és egyáltalán nem járult hozzá a tulajdonában álló Művel kapcsolatos bármilyen joggyakorláshoz, s ezt a distinkciót valamilyen oknál fogva nem vette figyelembe egyetlen bíróság sem – **bármit megtehet a Mű „védelmében”**.

A romboláshoz is joga van, ahhoz is, hogy agyon-kapcsolja, szétfúrja a velemcei mozaikdarabkákból készült Művet.

Ez a feltételezés egyfelől magában véve is jogellenes, másfelől messzemenően cinikus. Az Sztj. 13. § teljesen másként rendelkezik erről.

Az elbontás és az eltakarás nem azonos fogalmak, ahogyan a **Mű bármely csorbítását maga az eltakarás esetleges joga (amely nem balesetvédelmi vagy konzerváló) sem igazolhatja.**

A tényállás szerint a művet nem bontották el, **elzárták a közönsége elől és az alperesi Fővárosi Önkormányzat által sem tagadott módon által olyan munkálatokat végeztek rajta, amelyek további fizikai sérelmet okoztak és a Mű(alkotás) egységét csorbították.**

Ennek mégsem volt semmilyen érdemi szerepe az ítéletekben.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Valamennyi lehetséges rendes jogorvoslatot kimerítettük.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A II. fokú ítéletet 2021. október 25-án vettük át, a 60 napos határidőn belüli kérelem betérjesztési határidőn belül van a jelen kérelem betérjesztése.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

A perben kérelmező felperes volt, akinek jogait az alkotmányértő eljárás alapjaiban érintette.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A bíróságok megsértették a fegyverek egyenlősége elvét, mint „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében *expressis verbis* nem szereplő, de abból levezethető az a követelmény(t) is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége, amely ekként a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványként értelmezhető {többek között lásd: 21/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [57]}.” és érdemben befolyásolta a bírói döntést is azáltal, hogy a bíróságok nem tettek eleget a tényállás-megállapítási és ebből következő indoklási kötelezettségüknek sem.

Az ítélettel megsértették a felperes/kérelmező mint jogutód Alaptörvény által védett személyiségi jogait is, melyeknek része az szerzői jogi jogosultság is, amely magában a közjogi értelemben vett tulajdon védelmét tartalmazza.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

A tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], a magyar jog részét képező Európai Emberi Jogok Egyezménye 6. cikk megsértését állítjuk, illetve az Alaptörvény XIII. cikk (a szerzői jog mint alkotmányjogi tulajdon) tekintében, illetve az alaptörvény Q) cikk (3) bek megsértését.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A XXVIII. cikk (1) bekezdés szenvedett sérelmet a panaszlott ügyben.

A tisztességes eljárásban az eljárási törvények szerinti eljárás kivántatik és ennek része a fegyverek egyenlősége.

A fegyverek egyenlősége elve „lényege az ügy szempontjából jelentős nyilatkozatokhoz és bizonyítékokhoz való hozzáférés mindkét fél számára, valamint lehetőség arra, hogy észrevételeit előadhassa a bíróság előtt” {3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [115]}.”

Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) számú határozat kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményrendszere elismeri az indokolt bírói döntéshez való jogot is, amely úgy érvényesíthető, hogy az eljárási törvényeknek megfelelően a kérelmeket kellő alapossággal megvizsgálják és ennek értékeléséről a határozatban indokoltan számot is adnak.

Ez mindkét fokon hiányzott, illetve elmaradt.

A Mű fizikai sérelmének, támfalként való használatának és az ebből okszerűen következő, az apró mozaiklapok tömege sérülésének, vagyis a Mű ilyen irányú jogsértő csorbításának felperes/kérelmező általi vizsgálata teljesen elmaradt, az annak alapjául szolgáló tanúvallomás (és a tervező tanú által a kivitelezési terv részeként szükséges anyagfelhasználás és falrögzítési eljárások ismertetéséhez szükséges, a tanú által hozandó iratok) nem került a bíróság elé.

Így, a tényleges és a Pp. 346. § (3)-(5) bek. szerint az ítélet részét képező tényállás és a tényekre vonatkozó bizonyítékok a második kereset ügyében teljesen hiányoznak, s - bár a fellebbezés ügyében született ítélet szerint az első fok mindent feltárt volna – nem kapott lehetőséget a felperes/kérelmező a bizonyításra, érdemben nem is tárgyalták a kereseti kérelmet.

Az Alkotmánybíróság szerint „az iratbetekintéshez, a dokumentumok birtoklásához való jogot (amely az »eljárásban szereplő adatok és dokumentumok teljes megismerése és – megfelelő biztosítékok között – birtoklását« jelenti) az Alkotmánybíróság alapvetően a hatékony és megfelelő felkészülést biztosító védelemhez/védekezéshez való jog részeként és a fegyveregyenlőség

garanciájaként kezeli {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 96; 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [60]–[61]} és „azt is értékelni kell, hogy az az indítványozó jogi helyzetére milyen hatást gyakorol.”

Ez a polgári eljárásra is értelmezendő és a bíróságok megsértették ezt az elvet.

A második kereseti kérelem tekintetében összesen arra lehetett alapozni a döntést, hogy a tanuvallomást és egyáltalán érdemi bizonyítás lefolytatását a bíróság nem tartotta szükségesnek (és ebből is következően semmilyen érdemi vizsgálatot nem végzett), illetve a tulajdonos jogának tartotta az, hogy fizikai behatással tönkretegyte [REDACTED] által készített Művet.

Ez elfogadhatatlan és alaptörvényi sérelmet jelent a közjogi szempontból vitathatatlanul a tulajdonjoggal egyenrangú védelmet élvező szerzői jog tekintetében.

A 64/1993. (XII. 22.) AB határozatot idéző {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [50]} szerint: „A tulajdonjog polgári jogi fogalomkészletét (és dogmatikáját) alkalmazva e jog részjogosítványai (birtoklás, használat, rendelkezés) nem azonosíthatók a tulajdonhoz való jog közjogi védelmet élvező lényeges tartalmával, ezért a tulajdonba való közjogi beavatkozás során nem a Ptk. 5:13. §-a a mérce, hanem az, hogy a beavatkozás közérdeket szolgál-e, és a beavatkozás nagysága arányban áll-e az elérni kívánt céllal.”

A szerzői jog egyik fontos részjogosítványa, az Sztj 13. § szerinti mű egységének a védelme, amely szorosan összekapcsolódik az átdolgozás (Sztj. 29. §) jogával. A Berni Uniós egyezmény magyar jog részét képező rendelkezései közül a 6bis Cikk még fokozottabban adja meg e tulajdonjoggal azonos védelmet (még azt követően is, hogy a szerző kikerül a mű tulajdonjogából).

Mind az Sztj 13. §, mint a Berni Uniós egyezmény 6bis Cikk kimondja, hogy a mű „mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása vagy más olyan megváltoztatása” jogellenes.

Akkor is az, ha a bíróságok szerint ezzel „megvédték” a Művet. Úgy „védték meg”, hogy tönkretették és nem úgy, ahogy idealistán, de a valóságot – a tényállást – nem

ismerve a bíróságok elképzelik: leveszik a gipszkarton-borítást és ott áll a régi hibákkal a Mű.

Nem, a Mű a gipszkarton-erősítéshez szükséges összes eszköz: csavarok, távtartók, alumínium vízszintes és függőleges, valamint keresztartók, továbbá ragasztók, térkitöltő anyagok által hagyott nyomokkal lesz majd akkor látható, az általuk összetört és megrongált mozaikdarabkákkal.

Ez a beavatkozás nem áll arányban a jogerős határozatban megjelölt Mű-védelmi céllal. Az új esztétikai környezet teremtésével sem (amely önmagában nem is szolgáltat alapot sem az átépítésre, sem a drasztikus szétveretésre).

Részletesen idéztük, hogy a nemzetközi szerződésekkel is védett, a közjogi értelemben tulajdonnak számító szerzői jog s csorbíthatatlanságra miképpen válik egy, az ítéletek által indifferensnek és irrelevánsnak tartott árépítés során semmissé, a Mű pedig áldozattá.

Röviden itt is idéznénk, mit nem tekintett a Mű megcsonkításának, csorbításának a bíróság, hanem éppen a védelmének:

„A falhoz vagy a mennyezethez tehát a profilon lévő lyukak segítségével lehet rögzíteni az elemeket. Az épülethez kapcsolódó részeinél a tartószerkezetnek érdemes tömítőanyagot használni – főleg az érintkezési pontoknál. A rögzítési pontok távolsága 60-80 centiméter. Mindezek után a merevítők felfogatás következik, amit lemezcsavarokkal rögzítjük hozzá a fémprofilokhoz.... Arra mindenképp figyeljünk, hogy a gipszkarton csavar feje a fal síkjába kerüljön, A csavaroknak körülbelül 20 cm távolságra kell elhelyezkedniük egymástól, a gipszkartonlap szélétől pedig 10-15 milliméterre legyenek. „ (<https://www.praktiker.hu/gipszkarton-szerelés>)

Elfogadhatatlan, hogy a bíróságok annak a – nemzetközi egyezmények által is garantált – szerzői jognak a megsértését támogatják, amelynek alapvető eleme a Mű csorbíthatatlansága és integritása. És a szerzői jog gyakorlásának jogát meghiúsítják.

Különösen akkor, amikor helyesen rögzíti a jogerős ítélet, hogy a felperesi jogsértés objektív természetű.

Az - és azt a nemzetközi egyezményekkel összhangban a Mű „esetlegesen bekövetkezett sérülései” feltárásával együtt (felpere/kérelmező nem vitatott előadása szerint voltak/vannak ilyen sérülések) kell a tisztességes eljárás elvét és követelményrendszerét követve feltárni.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Nem kezdeményeztük.

Tisztelettel azt is bejelentjük, hogy mindent előadtunk az ügygel kapcsolatban.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Az ügyvédi meghatalmazást a peres iratok tartalmazzák.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

A személyes adataim nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

személyes adatai (neve) nyilvánosságra hozatalához.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

8.Pf.20.559/2021/5.sz. jogerős ítélet

Kelt: Bp, 2021.december 22.

kérelmező nevében és helyett

Dr. Gyárfás Péter
Ügyvéd